

Lag om ändring i polislagen (1984:387);

SFS 2014:588

Utkom från trycket
den 27 juni 2014

utfärdad den 12 juni 2014.

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs i fråga om polislagen (1984:387)²
dels att 5, 5 a och 7 §§ ska upphöra att gälla,
dels att rubrikerna närmast före 4 och 7 a §§ ska utgå,
dels att nuvarande 3 § ska betecknas 6 § och att nuvarande 7 a § ska betecknas 5 §,
dels att 1, 2, 2 a, 4, den nya 5, den nya 6, 10 a, 11, 13 b, 13 c, 15, 16, 17 a, 20, 23, 23 a, 24, 24 d–26 och 29 §§ ska ha följande lydelse,
dels att rubriken närmast före nuvarande 3 § ska sättas närmast före nya 6 §,
dels att det i lagen ska införas två nya paragrafer, 2 b och 3 §§, av följande lydelse.

1 § Som ett led i samhällets verksamhet för att främja rättvisa och trygghet ska polisens arbete syfta till att upprätthålla allmän ordning och säkerhet samt att i övrigt tillförsäkra allmänheten skydd och annan hjälp.

Polisverksamhet bedrivs av Polismyndigheten och Säkerhetspolisen.

2 § Till Polismyndighetens uppgifter hör att

1. förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet och andra störningar av den allmänna ordningen eller säkerheten,

2. övervaka den allmänna ordningen och säkerheten och ingripa när störningar har inträffat,

3. utreda och beivra brott som hör under allmänt åtal,

4. lämna allmänheten skydd, upplysningar och annan hjälp, när sådant bistånd lämpligen kan ges av polisen,

5. fullgöra den verksamhet som ankommer på Polismyndigheten enligt särskilda bestämmelser.

2 a §³ Polismyndigheten får bedriva särskilt personsäkerhetsarbete i fråga om vittnen och andra hotade personer. Regeringen får meddela föreskrifter

¹ Prop. 2013/14:110, bet. 2013/14:JuU23, rskr. 2013/14:262.

² Senaste lydelse av

5 § 1998:1555

5 a § 2004:1356

7 § 1989:445

rubriken till 7 a § 1994:264.

³ Senaste lydelse 2006:515.

om sådant säkerhetsarbete. I sådana föreskrifter får det anges att även andra myndigheter får bedriva särskilt personsäkerhetsarbete.

2 b § Inom Polismyndigheten ska det finnas

1. en avdelning som på nationell nivå leder och samordnar viss polisverksamhet (Nationella operativa avdelningen),
2. en avdelning som ansvarar för handläggningen av ärenden om brott av polisanställda, åklagare och domare (Avdelningen för särskilda utredningar), och
3. en avdelning som har ett nationellt ansvar för myndighetens forensiska verksamhet, utför undersökningar och bedriver forskning inom detta område (Nationellt forensiskt centrum).

3 § Till Säkerhetspolisens uppgifter hör att

1. förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott mot rikets säkerhet eller terrorbrott,
2. utreda och beivra sådana brott som anges i 1 eller som följer av 5,
3. fullgöra uppgifter i samband med personskydd av den centrala statsledningen och andra som regeringen eller Säkerhetspolisen bestämmer,
4. fullgöra uppgifter enligt säkerhetsskyddslagen (1996:627),
5. leda annan polisverksamhet om regeringen föreskriver det och i övrigt bedriva sådan verksamhet som framgår av lag eller förordning eller som regeringen uppdragit åt Säkerhetspolisen att i särskilda hänseenden ansvara för.

När Säkerhetspolisen leder polisverksamhet enligt första stycket ska det som i lag eller annan författning föreskrivs om Polismyndigheten i tillämpliga delar gälla Säkerhetspolisen.

4 §⁴ En polisman är tjänsteman vid Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen, om regeringen inte föreskriver något annat. Regeringen bestämmer vad som avses med polisman.

5 §⁵ En arbetstagare som är anställd vid Säkerhetspolisen får förflyttas till en annan statlig anställning enligt de närmare föreskrifter som regeringen meddelar. En sådan arbetstagare som är polisman får förflyttas endast till en annan anställning som polisman.

Förflyttning enligt första stycket till en anställning vid en myndighet inom något annat verksamhetsområde får ske endast om arbetsuppgifterna är likartade eller arbetstagaren med hänsyn till sin utbildning är lämpad för anställningen.

I mål eller ärenden om förflyttning ska 36 § andra stycket, 37 och 39 §§ lagen (1994:260) om offentlig anställning tillämpas.

6 §⁶ Polismyndigheten och Säkerhetspolisen ska samarbeta med varandra och med åklagarmyndigheterna.

Polismyndigheten ska fortlöpande samarbeta med myndigheterna inom socialtjänsten och snarast underrätta dessa om förhållanden som bör föranleda någon åtgärd av dem. Bestämmelser om skyldighet att anmäla till social-

⁴ Senaste lydelse 1998:1555. Ändringen innebär bl.a. att första stycket upphävs.

⁵ Senaste lydelse av tidigare 7 a § 1994:1051.

⁶ Senaste lydelse av tidigare 3 § 2003:413.

nämnden att ett barn kan behöva nämndens skydd finns i 14 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453).

Polismyndigheten och Säkerhetspolisen ska också samarbeta med andra myndigheter och organisationer vilkas verksamhet berör polisverksamheten.

Andra myndigheter ska ge polisen stöd i dess arbete.

10 a §⁷ En polisman som omhändertar eller på annat sätt inskränker någons rörelsefrihet får belägga honom eller henne med fängsel

1. om han eller hon uppträder våldsamt och det är absolut nödvändigt med hänsyn till hans eller hennes egen eller någon annans säkerhet till liv eller hälsa, eller

2. vid förflyttning inom en förvaringslokal och vid transport eller annan vistelse utanför en sådan lokal, om det är nödvändigt av säkerhetsskäl.

11 § Har Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen enligt en särskild föreskrift befogenhet att besluta att någon ska omhändertas, får en polisman omhänderta honom eller henne i avvaktan på myndighetens beslut, om polismannen finner

1. att föreskrivna förutsättningar för beslut om omhändertagande föreligger och

2. att dröjsmål med omhändertagandet innebär fara för liv eller hälsa eller någon annan fara.

13 b §⁸ Har Polismyndigheten med stöd av 2 kap. 22 eller 23 § ordningslagen (1993:1617) beslutat att ställa in eller upplösa en allmän sammankomst eller en offentlig tillställning, får en polisman avvisa eller avlägsna deltagare och åskådare, om det behövs för att syftet med beslutet ska uppnås.

13 c §⁹ Om en folksamling, som inte är en allmän sammankomst eller offentlig tillställning enligt ordningslagen (1993:1617), genom sitt uppträdande stör den allmänna ordningen eller utgör en omedelbar fara för denna, får deltagarna i folksamlingen avvisas eller avlägsnas från det område eller utrymme där de befinner sig, om det är nödvändigt för att ordningen ska kunna upprätthållas.

Om en åtgärd enligt första stycket är otillräcklig för att ordningen ska kunna upprätthållas får deltagarna i folksamlingen avlägsnas längre bort från området eller utrymmet än vad som får ske enligt det stycket (utvidgat avlägsnande). Ett utvidgat avlägsnande får inte verkställas på ett sådant sätt att rörelsefriheten för deltagarna inskränks längre tid än två timmar.

En åtgärd enligt första eller andra stycket får vidtas utan föregående beslut av Polismyndigheten endast om det är så brådskande att myndighetens beslut inte kan avvaktas.

15 §¹⁰ Den som har omhändertagits enligt denna lag eller avlägsnats enligt 13 c § andra stycket ska underrättas om anledningen till omhändertagandet eller avlägsnandet så snart som möjligt. Den polisman som har verkställt ett

⁷ Senaste lydelse 2010:620.

⁸ Senaste lydelse 1998:27.

⁹ Senaste lydelse 2009:389.

¹⁰ Senaste lydelse 2009:389.

omhändertagande ska så skyndsamt som möjligt anmäla åtgärden till sin förman. Har omhändertagandet inte redan upphört ska förmannen omedelbart pröva om det ska bestå.

Innebär förmannens beslut att den som har omhändertagits enligt 11 § ska hållas kvar eller har ingripandet gjorts med stöd av 12 §, ska förmannen skyndsamt underrätta Polismyndigheten respektive Säkerhetspolisen om omhändertagandet och skälet till detta.

Myndigheten ska snarast möjligt efter ett omhändertagande enligt 11 § meddela beslut enligt vad som är föreskrivet om detta.

16 §¹¹ Den som har omhändertagits enligt 11 § eller enligt 13 § andra stycket ska förhöras så snart som möjligt.

Har omhändertagandet skett enligt 13 § andra stycket ska den omhändertagne frigges snarast möjligt efter förhöret. Polismyndigheten ska dock skyndsamt överlämna den som är under arton år till hans eller hennes föräldrar, annan vårdnadshavare, en tjänsteman inom socialtjänsten eller någon annan lämplig vuxen person. I avvaktan på detta får den unge hållas kvar. Ingen får dock hållas kvar längre än sex timmar. Bedöms den omhändertagne vara i behov av hjälp eller stöd från samhällets sida, ska Polismyndigheten lämna råd och upplysningar. Om det bedöms lämpligt, ska Polismyndigheten samråda med andra samhällsorgan som svarar för hjälp och stöd av sådant slag.

När någon har omhändertagits enligt 14 § ska åtgärder för att fastställa hans eller hennes identitet skyndsamt vidtas. Den omhändertagne ska omedelbart frigges så snart han eller hon har identifierats. Han eller hon får dock inte hållas kvar längre än sex timmar eller, om det är av synnerlig vikt att han eller hon identifieras, tolv timmar.

17 a §¹² Om den som har omhändertagits enligt denna lag eller enligt sådana särskilda föreskrifter som avses i 11 § eller som på någon annan grund är skyldig att stanna kvar hos Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen begär det eller om det annars finns skäl för det, ska någon av hans eller hennes närmaste anhöriga eller någon annan person som står honom eller henne särskilt nära underrättas om åtgärden. Vid pågående brottsutredning får dock underrättelsen inte lämnas förrän det kan ske utan men för utredningen.

Om den berörde motsätter sig att någon underrättas om åtgärden, får underrättelse lämnas bara om det finns synnerliga skäl.

Underrättelse behöver inte lämnas om åtgärden har upphört.

20 §¹³ För att söka efter en person som med laga stöd ska omhändertas får en polisman bereda sig tillträde till den eftersöktes bostad eller till annat hus, rum eller ställe som tillhör eller disponeras av honom eller henne. Detsamma gäller i fråga om en lokal som är tillgänglig för allmänheten. Finns det synnerliga skäl att anta att den eftersökta uppehåller sig hos annan, får polismannen bereda sig tillträde även dit. På motsvarande sätt får en polisman bereda sig tillträde till en bostad eller något annat ställe för att söka efter ett föremål som polisen med stöd av lag eller annan författning ska omhänderta. Det som nyss

¹¹ Senaste lydelse 1991:140.

¹² Senaste lydelse 2008:70.

¹³ Senaste lydelse 1991:665.

har sagts om den eftersökte gäller då i stället föremålets ägare eller innehavare.

För att söka efter någon som har intagits i en kriminalvårdsanstalt efter att ha dömts till fängelse i minst fyra år och som har avvikit får en polisman undersöka transportmedel på viss plats, om den avvikne kan antas utgöra en allvarlig fara för annans liv eller hälsa eller för rikets säkerhet och det finns särskild anledning att anta att den avvikne kan komma att passera platsen. En polisman har samma befogenhet för att söka efter någon som genomgår psykiatrisk tvångsvård eller som överlämnats till rättspsykiatrisk vård och som avvikit från en sjukvårdsinrättning, om det med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl att anta att den avvikne utgör en allvarlig fara för annans liv eller hälsa eller för rikets säkerhet.

En åtgärd som avses i första eller andra stycket får endast i brådskande fall vidtas utan föregående beslut av Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen. Endast om det finns särskilda skäl får åtgärden vidtas mellan klockan 21 och 6.

I fråga om husrannsakan för att söka efter föremål som kan tas i beslag eller förvar och efter den som ska gripas, anhållas eller häktas eller hämtas till förhör eller inställelse vid domstol finns bestämmelser i rättegångsbalken.

23 §¹⁴ Kan det av särskilda skäl anses finnas en risk att något brott, som innebär allvarlig fara för liv eller hälsa eller för omfattande förstörelse av egendom, kommer att förövas på en viss plats, får en polisman i syfte att avvärja brottet eller bereda skydd mot detta, i anslutning till denna plats,

1. bereda sig tillträde till ett hus, rum eller annat ställe för att söka efter sprängmedel, vapen eller något annat farligt föremål,

2. stänga av, utrymma eller förbjuda tillträde till ett hus, rum eller annat ställe, meddela förbud mot att ett visst föremål flyttas eller mot trafik med ett visst kommunikationsmedel eller vidta någon annan sådan åtgärd.

Om det finns allvarlig risk för brott som avses i första stycket, får en polisman för att söka efter ett farligt föremål även kroppsvisitera personer som uppehåller sig på platsen.

En åtgärd som avses i denna paragraf får endast i brådskande fall vidtas utan föregående beslut av Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen.

23 a §¹⁵ Polismyndigheten meddelar förordnande att vara arrestantvakt eller passkontrollant för den som inte är anställd som sådan vid Polismyndigheten och inte heller är polisman. Ett förordnande för en arrestantvakt får avse även bevakningsuppdrag utanför förvaringslokalen. I förordnandet ska verksamhetens art och omfattning anges. Förordnandet får återkallas.

24 §¹⁶ I samband med allvarliga störningar av den allmänna ordningen eller säkerheten får Polismyndigheten, om det är nödvändigt för att ordningen eller säkerheten ska kunna upprätthållas, förbjuda tillträde till ett visst område eller utrymme. Detsamma gäller om det finns risk för sådana störningar.

Under samma förutsättningar som anges i första stycket får Polismyndigheten anvisa deltagare i en folksamling att följa en viss väg.

¹⁴ Senaste lydelse 2009:389.

¹⁵ Senaste lydelse 1998:600.

¹⁶ Senaste lydelse 1998:27.

Om det är så brådskande att Polismyndighetens beslut inte kan avvaktas, får en polisman, i avvaktan på myndighetens beslut, meddela sådana förbud och anvisningar som avses i första och andra styckena.

24 d §¹⁷ Hämtas inte egendomen när ett omhändertagande har upphört får Polismyndigheten under de förutsättningar som anges i lagen (1974:1066) om förfarande med förverkad egendom och hittegoods m.m. förstöra egendomen eller sälja den för statens räkning.

Den från vilken egendomen omhändertogs ska snarast efter omhändertagandet delges underrättelse om att egendomen kan komma att förstöras eller säljas. Om det är känt att någon annan också berörs av omhändertagandet, ska även han eller hon delges en sådan underrättelse.

25 §¹⁸ Ett transportföretag som befordrar varor, passagerare eller fordon till eller från Sverige ska på begäran av Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen skyndsamt lämna de aktuella uppgifter om ankommande och avgående transporter, som företaget har tillgång till. Transportföretaget har endast skyldighet att lämna de uppgifter om passagerare som avser namn, resrutt, bagage och medpassagerare samt sättet för betalning och bokning.

Polismyndigheten får begära uppgifter enligt första stycket endast om uppgifterna kan antas ha betydelse för den brottsbekämpande verksamheten.

26 §¹⁹ Transportföretag får lämna uppgifter enligt 25 § på så sätt att de görs läsbara för Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen genom terminalåtkomst.

Polismyndigheten och Säkerhetspolisen får ta del av uppgifter genom terminalåtkomst endast i den omfattning och under den tid som behövs för att kontrollera aktuella transporter. Uppgifter som hålls tillgängliga på detta sätt får inte ändras eller på annat sätt bearbetas eller lagras av Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen.

Uppgifter om enskilda personer som lämnats på annat sätt än genom terminalåtkomst, ska omedelbart förstöras, om de visar sig sakna betydelse för utredning av eller lagföring för brott.

29 §²⁰ Det som föreskrivs i 10 § första stycket 1, 2 och 4 gäller även sådan vaktpost eller annan som vid Försvarsmakten tjänstgör för bevakning eller för att upprätthålla ordning. Föreskrifterna i 10 § första stycket 1–4 gäller även en tjänsteman vid Kustbevakningen som enligt särskilda bestämmelser medverkar vid polisiär övervakning. Bestämmelsen i 10 § första stycket 2 gäller dessutom den som i annat fall med laga stöd ska verkställa ett frihetsberövande och bestämmelsen i samma paragraf första stycket 4 den som i myndighetsutövning har befogenhet att verkställa någon sådan åtgärd som där anges. Vid ingripande med stöd av 10 § första stycket 4 tillämpas också andra stycket samma paragraf. Bestämmelsen i 10 § första stycket 5 gäller även en tjänsteman vid Tullverket eller Kustbevakningen som utövar befogenhet som där anges för trafiknykterhetskontroll.

¹⁷ Senaste lydelse 2004:1032.

¹⁸ Senaste lydelse 1998:27.

¹⁹ Senaste lydelse 1998:27.

²⁰ Senaste lydelse 2008:326.

När den som avses i första stycket med laga stöd berövar någon friheten eller avlägsnar någon, tillämpas också 19 § första stycket 1.

Bestämmelserna i 10 a och 13 §§ gäller också en ordningsvakt, om inte annat framgår av hans eller hennes förordnande. Har en ordningsvakt omhändertagit någon, gäller dock att den omhändertagne skyndsamt ska överlämnas till närmaste polisman. I fråga om befogenhet för en tjänsteman vid Kustbevakningen att tillämpa 13 § finns särskilda bestämmelser.

Bestämmelserna i 17 a § gäller också när någon är skyldig att under en brottsutredning stanna kvar hos någon annan myndighet än Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2015.

På regeringens vägnar

BEATRICE ASK

Gunnel Lindberg
(Justitiedepartementet)

